

PUBLIKATION: 'Lundtofte-områdets bygnings- og landskabsværdier'

Baggrund: Formål, målgruppe og proces

Lundtofte Borgerforening har taget initiativ til opstart på arbejdet med denne publikation om Lundtofte-områdets bygningskulturmæssige og landskabelige værdier og deres sårbarhed. Området strækker sig fra Helsingørmotorvejen i øst, Mølleådalen i nord/vest, DTU og Borrebakken i syd.

Anledningen er Lyngby-Taarbæk Kommunes forslag til en helhedsplan for Lundtofte-området, som kommunen sendte i offentlig høring sommeren 2017. Ved den lejlighed tog en række beboere fra området initiativ til at stifte Lundtofte Borgerforening, som med fokus på bevaring af områdets store landskabelige og bygningskulturmæssige værdier har lavet en række indsigelser og forslag til helhedsplanen.

Formålet med processen og den kommende publikation er at give områdets beboere og brugere viden og vække interesse for områdets historiske udvikling og de kulturværdier, som er knyttet til områdets bebyggelsesmiljøer og grønne områder. Herudover er det målet at give borgerne og Lyngby-Taarbæk Kommune inspiration til en dialog om den fremtidige udvikling i Lundtofte-området og vejen hertil.

Denne publikation vil være en videreførelse og udbygning af den registrering og vurdering af kommunens bygningsbevaringsværdier og arkitektoniske kvaliteter, som er beskrevet i 'Lyngby-Taarbæk Kommuneatlas – Byer og bygninger 2000', samt kortlægningen af Mølleåen og de ni industrialæg beskrevet i 'Mølleåen et nationalt industriminde' 2014. En vigtig inspiration for Lundtofte-publikationen er hæftet 'Hvad gør Sorgenfri til noget særligt?', udarbejdet i 2017 af Bygningskultur Foreningen Lyngby-Taarbæk, samt foreningen VoresSorgenfri.

Lundtofte-områdets beboere vil gennem dialogmøder, feltvandring og andre aktiviteter organiseret af borgerforeningen blive inddraget i arbejdet med publikationen, så de kan bidrage med deres lokale viden og visioner for området og samtidig få forståelse for områdets særlige kulturarv og landskabsværdier og for mulighederne for at bevare og styrke dem i takt med udviklingen.

En kreds af gode kræfter med særligt faglig viden og forståelse for Lundtofte-områdets kulturmiljøer og landskabelige sammenhænge er blevet inviteret til at indgå i en følgegruppe som rådgivere for arbejdet med Lundtofte-publikationen.

En arbejdsgruppe (kaldet Kortlægningsgruppen) har defineret publikationens metode til kortlægning, beskrivelse og vurdering af Lundtofte-områdets forskelligartede bykvarterer og landskabsstrøg, med anbefalinger til fremtidig planlægning, forvaltning og udvikling.

På de næste sider beskrives metoden kort, med en skitse til indholdet af Lundtofte-publikationen. Deltagerne i arbejdet (ekspertise/følgegruppe/kortlægningsgruppe) og vigtige kilder er derefter oplyst.

Metode

Det er ønsket fra borgerforeningens side at arbejde fagmæssigt korrekt med publikationen. I den forbindelse er det målet at basere kortlægning og beskrivelser, vurderinger og anbefalinger på et transparent grundlag og anerkendte metoder, der gør materialet egnet til at skabe dialog i lokalområdet og respekt for resultaterne hos såvel borgerne som kommunen og andre instanser.

Der vil være fokus på samspejlet mellem Lundtofte-områdets terrænformer, de forskellige kulturmiljøer i form af bebyggelser og bevoksninger samt bykvarterernes arkitektoniske, rumlige og visuelle kvaliteter og rekreative muligheder. Det vil sige: *den bærende fortælling om det nutidige bylandskab, set i historisk og fremtidigt perspektiv*. Og der vil være fokus på bebyggelser, grønne områder og sammenhængende landskabsstrøg - og ikke på det enkelte hus eller have.

Arbejdsprocessen består af en forundersøgelse og indhentning af historisk kildemateriale og nutidigt plan- og lovgrundlag samt inddeling i bykvarterer og sammenhængende landskabsstrøg. Derefter en besigtigelse af det enkelte bykvarter, med kortlægning og beskrivelse af bebyggelsesstrukturen og de landskabelige og rekreative sammenhænge, samt en foreløbig vurdering af kvarterets særlige kvaliteter, sårbarhed og udfordringer. Tilsvarende foretages for de større sammenhængende landskabsstrøg, dvs. de dele af Lundtofte-området som er friholdt for bebyggelser, og som er præget af markante terrænformationer og/eller større grønne områder. Arbejdet baseres på en skabelon for at gøre processen hurtig og ensartet. I dialog med de lokale borgere og fagfolk laves en afsluttende opsamling af vurderingen samt anbefalinger til planlægning, forvaltning og udvikling i området, fra såvel kommunens som borgernes side.

Kortlægningsgruppen har indledt arbejdet med en forudgående dialog med fagfolk og repræsentanter fra Borgerforeningen, indhentning af plan- og lovmæssige bindinger mv. fra kommunens hjemmeside, historisk kildemateriale fra Stadsarkivet og div. litteratur om området (se herunder) samt drøftelse af anvendelige metoder til opnåelse af de ønskede resultater. Følgende metoder eller dele heraf vurderes i kombination som egnede og anvendes til opgaven: KulturMiljø-metoden, SAVE-metoden og LKM Landskabskaraktermetoden.

Arbejdsproces for kvartersbeskrivelser

Herunder skitseres processen for udarbejdelse af beskrivelser af bykvarterer og sammenhængende landskabsstrøg:

1. Indhentning af oplysninger om gældende planlægning og kulturhistorisk baggrund for kvarteret
Kortlægningsgruppen søger oplysninger om bykvarterets/landskabsstrøgets planlægningsmæssige rammer (lokalplaner, rammeplaner mv.) samt om områdets kulturhistorie og landskabelige grundlag fra tilgængelige kilder (kort, publikationer).

2. Feltvandring i kvarteret

Kortlægningsgruppen afholder en eller flere feltvandring i området med henblik på at registrere bykvarterets/landskabsstrøgets karakteristika hvad angår bebyggelsens og bevoksningernes arkitektoniske udtryk og landskabsmæssige fremtræden samt områdets anvendelse. Herudover foretages en foreløbig vurdering af områdets særlige kvaliteter, sårbarhed og udfordringer, samt

formulering af anbefalinger til, hvordan kvaliteter kan bevares og/eller forstærkes i den fremtidige udvikling. Det kan være anbefalinger til borgerne eller til den kommunale planlægning. Der anvendes en skabelon som redskab til registreringen, sådan at de samme temaer belyses for alle bykvarterer og sammenhængende landskabsstrøg. Registreringsskemaerne gemmes som dokumentation.

3. Udarbejdelse af kvartersbeskrivelse/rapport

Kortlægningsgruppen udarbejder udkast til en beskrivelse og kortlægning af bykvarteret/-landskabsstrøget efter den valgte metode. Der indhentes flere oplysninger fra tilgængelige kilder, herunder evt. ved at trække på ekspertise hos følgegruppen.

4. Borgerdialog om kvartersbeskrivelsen og vurderingen

Kortlægningsgruppen inviterer interesserede borgere fra bykvarteret og/eller fra Lundtofte området i øvrigt til en dialog om udkastet til den givne kvartersrapport. Formålet med dialogen er at høre, hvad borgerne selv gør sig af tanker om deres kvarter/landskabsstrøget, om fremtidsudsigterne og om deres ønsker/visioner for den videre udvikling. Formålet er også at indhente beboernes kommentarer til den givne kvartersrapport – herunder ikke mindst rapportens vurdering af værdier/sårbarheder/potentialer og anbefalinger. Det er ikke som sådan formålet, at beboerne skal ”godkende” rapporten, men håbet er, at deres input kan bibringe yderligere viden, der kan tilføjes rapporten.

5. Kvartersbeskrivelsen er ’foreløbig’ indtil borgerdialog er gennemført

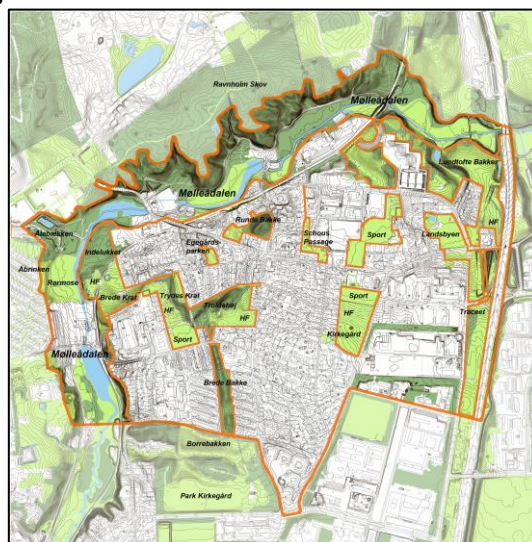
Rapporterne afsluttes i første omgang som ’Foreløbige’, indtil borgerdialogen er gennemført og resultaterne herfra er indarbejdet i rapporten. Herudover kan der – bl.a. grundet projektets lange løbetid – senere vise sig behov for yderligere tilretning, og alle kvartersrapporter skal i sidste ende redigeres, så de følger helt samme layout mv., inden de vil kunne publiceres i en samlet udgivelse.

Status på arbejdet

Arbejdsgruppen har skitseret en egnet metode og har udpeget og kortlagt områdets bykvarterer og sammenhængende landskabsstrøg. Metoden er derefter blevet afprøvet i 2 pilotområder, henholdsvis bykvartererne ’S. Willumsensvej’ og ’Rækkehuskvarteret Egegårdsvej’. På nuværende tidspunkt (oktober 2022) er 10 ud af Lundtofte-områdets 14 bykvarterer blevet kortlagt og lagt på borgerforeningens hjemmeside som ’foreløbige udgaver’.

Lundtofte-området: Kvartersinddeling

Sammenhængende landskabsstrøg og grønne områder

Foto: 'Rækkehuskvarteret Egegårdsvej' – et af Lundtofte-området bykvarterer. I baggrunden et sammenhængende landskabsstrøg: Troldehøj-området mv.

Publikationens indhold

Herunder ses en foreløbig skitse til indholdsfortegnelse af den endelige publikation.

Kortlægningsrapporterne udformes og skrives baseret på en metode med mange arkitektfaglige og kulturmiljømæssige udtryk. De vil derfor henvende sig til et mere begrænset publikum af folk, der er særligt interesserede i bygningskultur- og landskabsværdier i deres lokalområde, samt af fagfolk (bl.a. i kommunens planafdeling).

Det er derfor også vores håb og mål at få publiceret en letvægtsudgave af kvartersrapporterne. En udgave i et mere alment forståeligt sprog og med flere foto-illustrationer, end vi har valgt at have med i de faglige rapporter. Denne udgave tænkes at skulle skrives af en journalist (med nødvendig støtte fra kortlægningsgruppen).

A. Kortlægning og beskrivelse:

1. Overordnet for hele Lundtofte-området:

- a. Samspil mellem terræn, bebyggelser og bevoksninger.
- b. Hovedtræk i områdets historie og synlige spor heraf.
- c. Udpegning/afgrænsning af områdets forskellige kulturmiljøer: bykvarterer - se kortet.
- d. Sammenhængende landskabsstrøg og grønne områder – se kortet.
- e. Rekreative værdier og adgangsmuligheder: grønninger og natur, vigtige stiforbindelser, manglende adgang.

2. For hvert af områdets bykvarterer/sammenhængende landskabsstrøg:

- a. Afgrænsning af bykvarteret/landskabsstrøget, dvs. overgangen til de tilstødende kvarterer og deres karakter.
- b. Bykvarterets/landskabsstrøgets bærende fortælling = kulturmiljøets/landskabsstrøgets historie og karakteristik, dvs. hovedtræk i bebyggelsesstruktur/bygningstyper, terrænform og bevoksninger.
- c. Særlige rekreative/brugsmæssige forhold: Fællesbygninger/klubhuse, adgangsforhold, hovedstrøg og stier, samlings-/knudepunkter, grønninger/parker og sportsarealer, naturområder.
- d. Særlige arkitektoniske, rumlige og visuelle forhold: Dominerende bygninger, terrænformer og bevoksninger, udsyn/indblik og orienteringspunkter, rande og rumdannelser.
- e. Gældende kommunal planlægning og lovbindinger.

B. Vurdering - for hvert bykvarter/sammenhængende landskabsstrøg:

- Aktuelle forhold hvad angår bykvarterets/landskabets bærende fortælling: Kulturmiljø med særlige kvaliteter - historiske, arkitektoniske, landskabelige, rekreative? Værdifuld helhed eller tilsløring?
- Sårbarhed/potentialer og udfordringer: Hvordan vil den aktuelle udvikling samt gældende planer og mål påvirke delområdet?

C. anbefalinger - for hvert bykvarter/sammenhængende landskabsstrøg:

- til sikring af kulturmiljøets/landskabets kvaliteter og rekreative potentialer: Behov og virkemidler. Hvor/hvordan kan der forskønnes, bevares/åbnes udsigter og bedre adgang, evt. indpasses ny bebyggelse, beplantninger og aktiviteter – kombineret med hensyn til lokal afledning af regnvand og biodiversitet?

Ekspertise/følgegruppe/kortlægningsgruppe:

- Borgerne i Lundtofte-området
- Erik Præstegaard (Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk, VoresSorgenfri, medforfatter 'Hvad gør Sorgenfri til noget særligt?')
- Hans Ove Pedersen (forfatter 'Lyngby-Taarbæk Kommunes Oaser – en guide', tidl. ansat L-T Kommune)
- Morten Stenak (medforfatter 'Mølleåen et nationalt industriminde', ansat Slots- og Kulturstyrelsen)
- Kirsten Lund-Andersen (Landsforeningen for bygnings- og landskabskultur)
- Lykke Pedersen (ansat Nationalmuseet)
- Lise Skjødt-Pedersen (ansat Stadsarkivet Lyngby-Taarbæk Kommune)
- Kortlægningsgruppen: byplanlægger Nete Jakobsen, landskabsarkitekt Uffe Wainø, byplanlægger Vibeke Møller, landskabsarkitekt Vibeke Nellemann og journalist Lotte Haubroe (alle medlemmer af Lundtofte Borgerforening).

Baggrundslitteratur og kort – bl.a.:

- Lyngby-Taarbæk Kommuneatlas - Byer og bygninger 2000 (Skov- og Naturstyrelsen, MIM)
- Rækkehuse, Lyngby-Taarbæk kommune 2005 (se www.ltk.dk/raekkehuse)
- Lundtofte, Lyngby-Bogen 1994 (Historisk-topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune)
- Mølleåen et nationalt industriminde - Kortlægning af Mølleåen og de ni industrianlæg (Kulturarvsstyrelsen, Rudersdal og Lyngby-Taarbæk Kommuner 2011)
- Hvad gør Sorgenfri til noget særligt? (Bygningskultur Foreningen og Danmarks Naturfredningsforening, Lyngby-Taarbæk og VoresSorgenfri 2017)
- Lyngby-Taarbæk Kommunes Oaser – en guide (Hans Ove Pedersen og Greens Forlag 2014)
- Landskab og oldtid – Atlas over Søllerød og Lyngby-Taarbæk kommuner (Svend Aage Knudsen og de Historisk-topografiske Selskaber for Søllerød og Lyngby-Taarbæk Kommuner 1982)
- Nye og gamle kort og fotos (Stadsarkivet i Lyngby-Taarbæk Kommune)
- Planmæssige og lovmæssige bindinger: Kommune-, ramme- og lokalplaner, byplanvedtægter, bevaringsinteresser, fredninger, beskyttelseslinjer og fredskov mv.